

Mənsur Vəkilov – 85

Milli ədəbiyyatımızın tərcümanı

Unudulmaz şair, tərcüməçi, ssenarist, jurnalist, Əməkdar incəsənət xadimi Mənsur Vəkilov bu gün xoş xatirələrlə anılır. O, uzun illər Yazıçılar Birliyinin “Литературный Азербайджан” jurnalında çalışıb, ədəbi işçidən baş redaktorluğa yüksəlib. Ədəbiyyatımızın rus dilində təbliği kimi mühüm işin başında duranlardan biri də o, olub.

Əslən Qazax rayonunun Yuxarı Sa-lahlı kəndinin Vəkilovlar soyundan olan Mənsur Vəkilov 1939-cu ildə Bakıda ziyalı ailəsində dünyaya gəlib. 1961-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin bitirib. Beş dildə 9 poetik məcmuənin müəllifi, “Humay” beynəlxalq mükafatının laureatı, “A.S.Puşkin yubiley medalı”-nın sahibi idi. AYB-nin katibi kimi gərəkli fəaliyyəti ilə seçilirdi. Dostları onun ömrü boyu böyüklərin nəsihətini dinləməyi bacarmasını, gənc şairləri dəstəkləməsinə xüsusi vurğulayırlar.

Çoxşaxəli nəsil şəcərəsinin şöhrətini artıran Mənsur Vəkilov ADR Parlamentinin üzvü, Azərbaycanda səhiyyənin ilk təşkilatçılarından biri olan Məmməd-rza ağa Vəkilovun nəvəsi, Azərbaycan SSR səhiyyə naziri (1963–1970) olmuş Əməkdar həkim Fəxri Vəkilovun oğlundur. Yeri gəlmişkən, bir əsr yarım əvvəl onların nəslində hərbiçi, Krım muharibəsinin (1853–55-ci illər) qəhrəmanı kapitan Mənsur ağa Vəkilov da olub. Professor Satur Arayan özünün “Erməni xalqının tarixi taleyində Rusiyanın rolu” monoqrafiyasında onu oxuculara erməni “Martiros Vekilev” kimi təqdim edib. Tanınmış araşdırmaçı-publisisti, hərbi jurnalist Şəmistan Nəzirli buna qarşı ciddi arqumentlərlə təkbiz verib.

Bizimlə söhbətində Şəmistan müəllim şair Mənsur Vəkilovun da haqqında ürək-dən gələn xoş sözlər söylədi:

– Mənsur olduqca bilikli və təvazökar bir şəxsiyyət idi. Rus dilini əla bilirdi, elə əsərlərinin də hamısını rusca yazıb. Mənim bir neçə hekayəmi ruscaya çevirərək jurnalda dərc etdirmişdi. Onunla Pitsunda kurortunda istirahətdə olanda şəxsiyyətinə daha yaxından bələd olmuşam. Mənsur, mən, Cəlal Bərgüşad və xanımı ... birlikdə dincəldik. Bir gün ... xanımın idarə etdiyi maşınla Soçiyə gedirdik. Yol polisi bizi saxladı. Mənsur maşından düşərək, onunla elə gözəl söhbət etdi, elə bir ziyalı səviyyəsi göstərdi ki, polis dərhal sənədləri qaytarıb, “Hara istəyirsiniz, arxayın

gedin”, – dedi. Orada olarkən Mənsurun dilindən Səməd Vurğun haqqında yazdığı şeiri eşitdim. Dedim ki, böyük şairə həsr olunmuş 270 şeir yığmışam, sən də bunu tez tərcümə elətdir, hazırladığım topluya salım. Elə də etdi. Mənsurun yoldaşlığı, dostluğu da özünəməxsus idi. Şənəlməyi sevirdi, birgə fotoşkillərimiz də var.

Mənsur Vəkilov öz Vətəninə geniş oxucu kütləsi üçün müəyyən dərəcədə yad dildə – rusca yazıb, yaratsa da, öz dədə-baba yurdunun mənəvi örnəklərinə qırılmaz tellərlə bağlı, varislik duyğusunun güclü olduğu bir sənətkar idi. Ədəbi tənqid onun yaradıcılığı barədə yazırdı: o, sözün, sənətin qədrini bilən, şairlik adını uca tutan bir şəxsdir. Yazdıqları hay-küydən uzaq, təmkinli, həyalı poetik nümunədir. Xalq şairi Nəriman Həsənzadənin tərcümə etdiyi “Əziz diyarım” şeiri kimi.

Od-alov beşiyim -

Azərbaycanım!

Bu odla, atəslə yoğrulub mayam.

Ucalan o qaya bürcləri kimi

Mən də bu torpaqdan baş qaldırmışam.

Azərbaycanın Xalq yazıçısı, mərhum Maqşud İbrahimbəyov şairin dostu haqqında deyib: “Tanıdığım ən parlaq insanlardan biri, bəlkə də onların ən yaxşısı Mənsur Vəkilov idi. Mənsur onu şəxsən tanımayanların xatirəsində istedadlı qələmindən çıxmış müdrik şeirləri ilə qalacaq. Mən isə ömrümün sonuna qədər Ulu Tanrıya şükür edəcəyəm ki, 40 ildən artıq bir müddətdə Mənsur mənim mehriban dostum olmuşdur. Bir dəfə ad günündə ona yazmışdım: “...Öz gözəl şeirlərinlə bundan sonra da insanları inandırmaqda davam et ki, gözəllik, nəciblik və zəka bu dünyanı yaxşılaşdıracaq doğru dəyişə bilər”.

Gənc yaşlarından Mənsurun qələmindən çıxan nəzm nümunələri Ukrayna, gürcü, latış və digər xalqların dillərinə tərcümə olunub. Onun şeirlərini rus dilindən doğma dilimizə Səyavuş Məmmədşad, Nəriman Həsənzadə, Fikrət Qoca, Əhəd



Muxtar, Çingiz Əlioğlu tərcümə ediblər. Onlar Mənsurun iç dünyasına yaxından bələd olduqları üçün əsərlərini milli koloritdə dilimizə çeviriblər. “Ata şeiri buna gözəl nümunədir:

**Qalxıb gəzədikcə mən bu otaqda
Fikrimdə dərələr, dağlar aşırım.
Ata deyən zaman oğlunam, ata,
Oğlumu öpəndə atalaşırım...**

Mənsur Vəkilov Azərbaycanın rusdilli şairlərinin müsabiqəsindən sonra nəşr olunmuş məcmuənin redaktoru olub. O, böyük tərcüməçilik fəaliyyətilə məşğul olmuş Səməd Vurğun, Hüseyn Arif, Vaqif Səmədoğlu, Əbülhəsən, Bəxtiyar Vahabzadə, Əli Kərim, Fikrət Qoca, Sabir Əhmədov, Vaqif Musa, Əkrəm Əylisli, Çingiz Əlioğlunun bir sıra əsərlərini rusdilli oxucular üçün dəyərli töhfə kimi təqdim edib.

...“Şərəf nişanı” ordenli şair Mənsur Vəkilov ədəbiyyatımızın, poeziyamızın şərəfini layiqincə qoruyub. 2009-cu ildə dünyasını dəyişib. Həmin il “Müxtəlif illərin və yüzilliklərin şeiri”) kitabı çapdan çıxıb.

Əli NƏCƏFXANLI
XQ